

ლურჯი ფერის სიმბოლიკისა და სტრუქტურისათვის გერმანულ ენაში

მოდებაძე ცისანა

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი, თელავი
DOI: <https://doi.org/10.52340/idw.2023.36>

აბსტრაქტი. ფერებს ყველა კულტურაში განსხვავებული სიმბოლური დატვირთვა აქვს. ამ შემთხვევაში ჩვენი კვლევის მიზანია ლურჯი (blau) ფერის სემანტიკური ველების, სიმბოლიკის და სტრუქტურის დადგენა. Blaue ქართულად ორგვარად ითარგმნება: ლურჯი და ცისფერი. გერმანულ ენაში ცისფერი მხოლოდ კომპოზიციის სახით იხმარება არსებითი სახელის Himmel-ცა დამატებით - Himmelblau.

კვლევის ობიექტია: გერმანულენოვანი ლექსიკონები.

„blau-ლურჯი“ ინდო-გერმანული წარმოშობის სიტყვაა და ნიშნავს „მოციმციმეს“, „ბრწყინვალეს“.

ფერთა გამა ფართოვდება ზედსართავი სახელების „hell-ღია“, „dunkel-მუქი“ დართვით: hellrot-ღია წითელი, dunkelrot-მუქი წითელი, hellblau-ღია ლურჯი, dunkelblau-მუქი ლურჯი, hellgelb-ღია ყვითელი, dunkelgelb-მუქი ყვითელი, hellgrün-ღია მწვანე, dunkelgrün-მუქი მწვანე. ფერების დაკონკრეტება ხდება ასევე შედარების კავშირის wie-როგორც დახმარებით: blau, wie das Meer sein-ზღვასავით ლურჯია.

ფრაზეოლოგიზმებში ფერები დაკავშირებულია სხვადასხვა სემანტიკულ ველებთან, ემოციებთან და თვისებებთან. ფერები მრავალი სიმბოლიკის მატარებელია. თითქმის ყველა ენაში, და მათ შორის გერმანულ ენაშიც, ლურჯი არის წყლის და ცის სიმბოლო. მიუხედავად იმისა, რომ ლურჯი ცივი ფერია, იგი მშვიდობის, მეგობრობის, სიმშვიდის, განტვირთვის, საიმედოობის ირეალური სამყაროს და სულის სიმბოლოს წარმოადგენს.

სტრუქტურის მხრივ ყველაზე ხშირად შეგვხვდა ორკომპონენტური კომპოზიციები (არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი)):

Himmelblau (Himmel-ცა+blau-ლურჯი)-ცისფერი.

დაფიქსირდა ასევე სამკომპონენტური კომპოზიციები (არსებითი სახელი+არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი)):

Marienmantelblau- (Marien-მარია+Mantel-პალტო+blau-ლურჯი)- მარიამის მოსახამისფერი. ასევე შეგვხვდა ზედსართავი სახელი+ზედსართავი სახელი blau (ორკომპონენტური)

Ägyptischblau (Ägyptisch-ეგვიპტური+blau-ლურჯი) - ეგვიპტური ცისფერი.

ზედსართავი სახელი+არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი) (სამკომპონენტური):

Blaubeerenblau- (blau-ლურჯი+Beeren-კენკრა+blau-ლურჯი)-მოცვისფერი

ფრაზეოლოგიზმებში ლურჯი გამოხატავს როგორც დადებით, ასევე უარყოფით და ნეიტრალურ ემოციებს.

ამრიგად, ლურჯი ფერი გერმანულ ენაში არის წყლის და ცის სიმბოლო. მიუხედავად

იმისა, რომ ლურჯი ცივი ფერია, თითქმის ყველა ენაში და მათ შორის გერმანულ ენაშიც, იგი მშვიდობის, მეგობრობის, სიმშვიდის, განტვირთვის, საიმედოობის, ერთგულების, უსასრულოების, ირეალური სამყაროს და სულის სიმბოლოს წარმოადგენს. ფრაზეოლოგიზმებში ლურჯი გამოხატავს როგორც დადებით, ასევე უარყოფით და ნეიტრალურ ემოციებს. მიუხედავად იმისა, რომ ლურჯი ფერი ხშირად უფრო დადებითი სიმბოლიკის მატარებელია, ჩვენს მიერ მოძიებული 51 ფრაზეოლოგიზმიდან მხოლოდ 13 აღმოჩნდა დადებითი კონოტაციის. უფრო მრავლად (27 ფრაზეოლოგიზმი) შეგვხვდა უარყოფითი კონოტაციით და 11 - ნეიტრალური კონოტაციით.

საკვანძო სიტყვები: ფერი, ლურჯი, სიმბოლიკა, სტრუქტურა, კონოტაცია, ფრაზეოლოგიზმი

ფერი ნებისმიერ კულტურაში მნიშვნელოვან როლს თამაშობს და მისი განუყოფელი ნაწილია. მათ სხვადასხვა კულტურაში განსხვავებული სიმბოლიკური დატვირთვა აქვთ. ჩვენი კვლევის მიზანია ლურჯი (blau) ფერის სემანტიკური ველების, სიმბოლიკის და სტრუქტურის დადგენა. Blaue ქართულად ორგვარად ითარგმნება: ლურჯი და ცისფერი. გერმანულ ენაში ცისფერი მხოლოდ კომპოზიტის სახით იხმარება არსებითი სახელის Himmel-ცა დამატებით - Himmelblau. გერმანულ ენაში ყველა შემთხვევაში შეიძლება blau-ს ხმარება.

„blau-ლურჯი“ ინდო-გერმანული წარმოშობის სიტყვაა და ნიშნავს „მოციმციმეს“, „ბრწყინვალეს“.

ფერთა გამა ფართოვდება ზედსართავი სახელების „hell-ღია“, „dunkel-მუქი“ დართვით: hellrot-ღია წითელი, dunkelrot-მუქი წითელი, hellblau-ღია ლურჯი, dunkelblau-მუქი ლურჯი, hellgelb-ღია ყვითელი, dunkelgelb-მუქი ყვითელი, hellgrün-ღია მწვანე, dunkelgrün-მუქი მწვანე და ა.შ.

ფერთა გამის გამდიდრება ხდება ასევე შედარების კავშირის wie-როგორც დახმარებით:

blau, wie das Meer sein-ზღვასავით ლურჯია;

Blau (wie ein Veilchen) sein- (იასავით ლურჯი) ნასვამია;

Etwas hat eine blaue Farbe wie Himmel-ცასავით ლურჯი ფერი აქვს;

blaue wie der Vergissmeinnicht-კესანესავით ლურჯი ფერი აქვს;

Blau wie eine Kornblume- დიდილოსავით ლურჯი'

Blau wie Eis-ყინულივით ლურჯი.

ფერები პირდაპირ კავშირშია ქვეყნის კულტურასთან. ფრაზეოლოგიზმებში ფერები დაკავშირებულია სხვადასხვა სემანტიკულ ველებთან, ემოციებთან და თვისებებთან. ფერები მრავალი სიმბოლიკის მატარებელია. თითქმის ყველა ენაში, და მათ შორის გერმანულ ენაშიც, ლურჯი არის წყლის და ცის სიმბოლო. მიუხედავად იმისა, რომ ლურჯი ცივი ფერია, იგი მშვიდობის, მეგობრობის, სიმშვიდის, განტვირთვის, საიმედოობის, ერთგულების, უსასრულოების, ირეალური სამყაროს და სულის სიმბოლოს წარმოადგენს.

დედამიწას „ლურჯ პლანეტას“ ეძახიან, რადგან დედამიწის ორი მესამედი წყლითაა დაფარული. რუკებზე ოკეანეები, ზღვები, ტბები და მდინარეები ლურჯი ფერითაა გამოსახული.

ქრისტიანობაში ლურჯი ფერი დაკავშირებულია მარიამ ღვთისმშობლთან, რადგან ხშირად იგი ლურჯი კაბითაა გამოსახული, რაც სიმბოლიზდება მის ზეციურ კავშირთან.

გერმანულ ენაში არსებობს მრავალი სიტყვა, რომლიც სემანტიკურად ლურჯ ფერთან ასოცირდება:

ა) არსებითი სახელები: Auge-თვალი, Jeans-ჯინსი, Uniform-სპეცფორმა, Tinte-მელანი, Erde-დედამიწა, Meer-ზღვა, Nacht-ღამე, Himmel-ცა, Wasser-წყალი, Heidelbeere-მოცილი, Veilchen-ია, Unendlichkeit-უსასრულობა, Wasser-წყალი, Eis-ყინული, Kosmos-კოსმოსი, Luft-ჰაერი, Kristall-კრისტალი, Diamant-ბრილიანტი, Saphir-საფირი, Vergißmeinnicht-კესანე, Iris-ზამბახი.

ბ) ზმნები: schwimmen-ცურვა, tauchen-ყვინთვა, leuchten-ნათება, schimmern-მოციმციმე, blaumachen-გალურჯება, blauen-გალურჯება, malen-ხატვა.

გ) ზედსართავები: hell-ღია, ნათელი, dunkel-მუქი, ბნელი, blass-ფერმკრთალი, violett-ისფერი, kalt-ცივი, erfrischend-გამაგრილებელი

გერმანულ ენაში ხშირია ლურჯი ფერით ნაწარმოები კომპოზიტები:

სტრუქტურის მხრივ ყველაზე ხშირად შეგვხვდა ორკომპონენტური კომპოზიტები (არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი)):

- Himmelblau (Himmel-ცა+blau-ლურჯი)-ცისფერი;
- Wasserblau (Wasser-წყალი+blau-ლურჯი) -წყლისფერი;
- Jeansblau (Jeans-ჯინსი+blau-ლურჯი) - ჯინსისფერი ლურჯი;
- Meeresblau (Meer-ზღვა+blau-ლურჯი) - ზღვასავით ლურჯი;
- Tintenblau (Tinte-მელანი+blau-ლურჯი) - მელნისფერი;
- Traubenblau (Trauben-ყურძენი+blau-ლურჯი) -ყურძნისფერი;
- Zwetschgenblau (Zwetschgen-ქლიავი+blau-ლურჯი) -ქლიავისფერი;
- Azurblau (Azur-ლაჟვარდი+blau-ლურჯი) - ლაჟვარდისფერი;
- Kobaltblau (Kobalt-კობალტი+blau-ლურჯი) - კობალტი;
- Türkisblau (Türkis-ფირუზი+blau-ლურჯი) -ფირუზისფერი;
- Smaragdblau (Smarag-ზურმუხტი+blau-ლურჯი) - ზურმუხტისფერი;
- Stahlblau (stahl-ფოლადი+blau-ლურჯი)-ფოლადისფერი ლურჯი;
- Pfauenblau- (Pfauen-ფარშევანგი+blau- ლურჯი) ფარშევანგისფერი ლურჯი;
- Pflaumenblau- (Pflaumen-ქლიავი+blau-ლურჯი)-ქლიავისფერი;
- Taubenblau- Tauben-მტრედი+blau-ლურჯი-მტრედისფერი ლურჯი;
- Fliederblau (flieder-იასამანი+blau-ლურჯი)-იასამნისფერი ლურჯი;
- Lavandenblau (Lavanden-ლავანდა+blau-ლურჯი)- ლავანდისფერი;
- Irisblau- (Iris-ზამბახი+blau-ლურჯი)-ზამბახისფერი.

დაფიქსირდა ასევე სამკომპონენტური კომპოზიტები (არსებითი სახელი+არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი)):

Marienmantelblau- (Marien-მარია+Mantel-პალტო+blau-ლურჯი)- მარიამის მოსასხამისფერი;

Gänseaugenblau- (Gänse-ბატები+Augen-თვალები+blau-ლურჯი)-ბატის თვალისფერი;

Glockenblumenblau- (Glocken-ზარები+Blumen-ყვავილები+blau-ლურჯი)-მაჩიტასავით ლურჯი;

Kornblumenblau- (Korn- მარცვლეული + Blumen - ვავილები + blau- ლურჯი)- ღიღილოსავით ლურჯი;

Bergseeblau (Berg-მთა+See-ტბა+blau-ლურჯი)-მთის ტბისფერი.

ასევე შეგვხვდა ზედსართავი სახელებით ნაწარმოები ორკომპონენტური კომპოზიტები: (ზედსართავი სახელი+ზედსართავი სახელი blau)

Ägyptischblau (Ägyptisch-ეგვიპტური+blau-ლურჯი) - ეგვიპტური ცისფერი არის ლურჯი არაორგანული მინერალური პიგმენტი, რომელიც ძირითადად ადამიანის მიერ არის

შექმნილი მისი იშვიათი ბუნებრივი წარმოშობის გამო.

ზედსართავი სახელი+არსებითი სახელი+blau (ზედსართავი სახელი)
(სამკომპონენტური):

Blaubeerenblau- (blau-ლურჯი+Beeren-კენკრა+blau-ლურჯი)-მოცვისფერი
ფრაზეოლოგიზმებში ლურჯი გამოხატავს როგორც დადებით, ასევე უარყოფით და
ნეიტრალურ ემოციებს:

ლურჯი ფერი გემანელისთვის ნიშნავს ჰარმონიას, კმაყოფილებას, სიმშვიდეს.

ლურჯი/ცისფერი დადებითი კონოტაციით ხშირად გამოიყენება ადამიანის სხეულის
ნაწილებთან კავშირში, განსაკუთრებით თვალებთან. Blaue Augen - ლურჯი თვალები სულის
სარკეა. რომანტიზმის ხანაში ლურჯი თვალები (blaue Augen) ქერა თმასთან ერთად სილამაზის
სიმბოლო იყო.

Augen wie Vergissmeinnicht haben-კესანესფერი თვალების ქონა

Etwas nicht nur um jemandes schöner/blauer Augen willen tun-რაიმის არა მხოლოდ ვინმეს
ლამაზი/ლურჯი/ცისფერი თვალების გამო გაკეთება ანუ რაიმეს გამორჩენის მიზნით
გაკეთება.

Augen wie Brunnen haben-წყაროსავით/უძირო თვალების ქონა

ლურჯი/ცისფერი თვალები არის გულუბრყვილობის, უდანაშაულობის სიმბოლო.
ზედსართავ სახელს blauäugig აქვს ორი მნიშვნელობა: ლურჯთვალა/ცისფერთვალა და
გულუბრყვილო.

მეცხრამეტე საუკუნეში ლიტერატურასა და ხელოვნებაში Die blaue Blume -
ლურჯი/ცისფერი ყვავილი გახდა სიყვარულისა და მონატრების სიმბოლო.

Blau-ლურჯი/ცისფერი არის არისტოკრატის სიმბოლო. აქედან გამომდინარე,
არისტოკრატი ადამიანის დასახასიათებლად იყენებენ ცისფერ სისხლს: blaues Blut (in den
Adern) haben-ცისფერი სისხლის (მარღვებში) ქონა. ეს ფრაზეოლოგიზმი არის კარგი მაგალითი
იმისა, რომ blau ყოველთვის ლურჯის მნიშვნელობით არ ითარგმნება, არამედ როგორც
ცისფერი. აღნიშნული ფრაზეოლოგიზმი დღემდე ნიშნავს კეთილშობილ, არისტოკრატიულ
წარმომავლობას. იგი დაკავშირებულია ფაქტთან, რომ ვინაიდან არისტოკრატიული
წარმოშობის ადამიანს ღია ფერის კანი აქვს, ვენაში სისხლი ცისფრად ჩანს. Blaublütig-
ცისფერსისხლიანი ანუ არისტოკრატიული წარმოშობის.

Jemanden blauen Augen anblicken-(ვინმესთვის ლურჯი თვალებით შეხედვა) ვინმესთან
მეგობრულად მოქცევა;

blaues Pferd-ლურჯა (ცხენი).

უარყოფით კონოტაციას გამოხატავს შემდეგი ფრაზეოლოგიზმები:

Jemandem grün und blau vor Augen werden-ვინმე შეპრწუნებულია;

Mit einem blauen Auge davonkommen-(ცუდი სიტუაციიდან ჩალურჯებული თვალით
გამოსვლა) დიდი ზიანის გარეშე გამოსვლა რაიმე საქმიდან/ იოლად გადარჩენა

ლურჯი ფერი მეტაფორულად გამოხატავს სიცივეს, რადგან სიცივის დროს ადამიანს
კანი ულურჯდება:

Vor Kälte blau werden-სიცივისაგან გალურჯება;

Die Lippen/Hände vor Kälte blau werden-სიცივისგან ტუჩების/ხელების გალურჯება. blaue
Füße haben- ფეხების გალურჯება (სიცივისაგან).

ზოგჯერ ხდება ზედსართავი სახელი blau-ს გაარსებითება:

Das Blau vom Himmel -რადაც მიუღწეველი;

Das Blaue vom Himmel herunterreden- უმნიშვნელო, მეორე ხარისხოვან თემაზე ლაპარაკი;

Ins Blaue hineinreden-უაზროდ ლაპარაკი;

Jemandem grün und blau schlagen/hauen-(ვინმეს მწვანედ და ლურჯად ცემა/ვინმეს დალურჯება) ვინმეს მაგრად ცემა;

Etwas nicht nur um jemandes schöner/blauer Augen willen tun-რაიმის არა მხოლოდ ვინმეს ლამაზი/ლურჯი/ცისფერი თვალების გამო გაკეთება ანუ რაიმეს გამორჩენის მიზნით გაკეთება.

ლურჯი ფერი შეიძლება იყოს ილუზიის და ტყუილის სიმბოლო:

Den blauen Mantel umhängen-(ლურჯი მოსასხამის ჩაცმევა) მოტყუება;

Jemandem das Blaue vom Himmel versprechen herunterlügen/lügen- შეუძლებლის შეპირება/ზღაპრების მოყოლა;

Blaue Schlosser bauen-(ცისფერი) ოცნების კოშკების აშენება;

Das Blaue vom Himmel herunterschwören-ტყუილის დასაბუთება/ცისა და მიწის დაფიცება;

Auf blauen Dunst vormachen-ისეთი რამის ძებნა, რაც არ არსებობს/ილუზიების ძიებაშია;

Auf blauen Dunst hin- ისეთი რამის ძებნა, რას არ არსებობს/ილუზიების ძიებაშია;

Blauen Dunst vormachen-ზღაპრების გავრცელება/თვალებში ნაცრის შეყრა/ვინმეს გასულელება;

Blaue Ente oder blaue Gans wiederspiegeln-ლურჯი იხვის ან ლურჯი ბატის გამოსახვა;

Blauer Montag/einen blauen Montag machen-უქმი ორშაბათი/არაფრის კეთება/თავისუფალი დროის ქონა;

Sich grün und blau ärgern – (მწვანედ და ლურჯად გაბრაზება) ძალიან გაბრაზება;

Vom blauen Affen gebissen sein-(ლურჯი მაიმუნისგანაა დაკბენილი) გაგიჟებულია/ჭკვავზე არ არის;

Blau sein-(ლურჯია) მთვრალია. მაგალითად, Gestern war ich auf der Party total blau. (გუშინ წვეულებაზე სულ ლურჯი/ცისფერი ვიყავი) ძალიან მთვრალი ვიყავი;

Na so blau! – (რა ლურჯი ხარ!)- როგორ დამთვრალხარ!

Jemanden kocht das Blut in den Adern –ვიღაც ძალიან აღელვებულია, აღშფოთებულია;

Jemandem das Blaue vom Himmel herunterholen-ვინმესთვის ყველაფრის გაკეთება;

Einen Tag blau machen-დღის უზრუნველად გატარება;

Er hat ein Blau gemacht –გამოუმშვიდობებლად წასვლა;

Blau machen-/blauen Montag machen/einen Tag blau machen-სამუშაოზე/სკოლაში არ წასვლა/გაცდენა. მაგალითად, Maria macht heute blau-(მარია დღეს ლურჯდება) მარია დღეს არ მიდის სკოლაში.

Sein blaues Wunder erleben-საოცარი რამის ხილვა-დიდი არასასიამოვნო სიურპრიზის განცდა. ეს ფრაზეოლოგიზმი მომდინარეობს XVI საუკუნიდან და ღებვის ხელოვნებასთან კავშირშია. კერძოდ, ჟანგბადთან რეაქციაში შესვლის შემდეგ უცებ ქსოვილი სხვა შეფერილობას იღებდა.

ნეიტრალური კონოტაციის კარგი მაგალითია დროის მეტაფორა: Blaue Stunde – (ლურჯი საათი) გარიჟრაჟი

ზმნა blaukochen-(ლურჯად მოხარშვა) გასტრონომიაში თევზებთან კავშირში იხმარება.

Ins Blaue schießen- (სილურჯეში სროლა) -გაურკვევლობა/ვარაუდით, უმიზნოდ და წარუმატებლად მოქმედება;

Eine Fahrt ins Blaue/ins Blaue fahren - მგზავრობა/მოგზაურობა უცნობი მიზნით/ექსკურსიის უცნობ ადგილზე გაკეთება/ალალ ბედზე გასვლა;

Blaue Jungs- (ლურჯი ბიჭები) მეზღვაურები;

Blaue Bohnen- (ლურჯი ლობიოები) ტყვიები

საინტერესო ფრაზაა blauer Mond- ლურჯი მთვარე. ეს ფრაზა ერთი თვის განმავლობაში მეორე სახესმთვარეობას ნიშნავს, რაც იშვიათ მოვლენად ითვლება.

Blauer Dunst- (ლურჯი ნისლი) სიგარეტის ბოლი

Blauen Dunst vormachen –(ლურჯი ნისლის გაკეთება) ვინმეს მოტყუება/ ვინმესთვის მცდარი წარმოდგენების/იმედების შექმნა. ეს ფრაზეოლოგიზმი მოდის ძველი დროიდან, როცა ჯადოქრები მაყურებლისათვის აღქმაში ხელის შეშლისა და მოტყუების მიზნით ილეთების გაკეთების დროს ცისფერ კვამლს უშვებდნენ.

ამრიგად, ლურჯი ფერი გერმანულ ენაში არის წყლის და ცის სიმბოლო. მიუხედავად იმისა, რომ ლურჯი ცივი ფერია, თითქმის ყველა ენაში და მათ შორის გერმანულ ენაშიც, იგი მშვიდობის, მეგობრობის, სიმშვიდის, განტვირთვის, საიმედოობის, ერთგულების, უსასრულოობის, ირეალური სამყაროს და სულის სიმბოლოს წარმოადგენს. ფრაზეოლოგიზმებში ლურჯი გამოხატავს როგორც დადებით, ასევე უარყოფით და ნეიტრალურ ემოციებს. მიუხედავად იმისა, რომ ლურჯი ფერი ხშირად უფრო დადებითი სიმბოლიკის მატარებელია, ჩვენს მიერ მოძიებული 51 ფრაზეოლოგიზმიდან მხოლოდ 13 აღმოჩნდა დადებითი კონოტაციის. უფრო მრავლად (27 ფრაზეოლოგიზმი) შეგვხვდა უარყოფითი კონოტაციით და 11 - ნეიტრალური კონოტაციით.

ბიბლიოგრაფია:

1. გამრეკელი, ნ., ჰოფმანი, თ., ქადაგიძე, ნ. (1973): გერმანულ-ქართულ-რუსული ფრაზეოლოგიური ლექსიკონი. თბილისი. განათლება.
2. ზექალაშვილი, რ. ქირია, ჭ. (2007): გერმანულ-ქართული ლექსიკონი. თბილისი: საქართველოს მაცნე.
3. Burger, H. (2010): Phraseologie: eine Einführung am Beispiel des Deutschen. 4., neu bearb. Aufl. Berlin:
4. Duden (Deutsches Universalwörterbuch) (5. überarbeitete Aufgabe) (2003). Dudenverlag, Mannheim. Leipzig. Wien. Zürich.
5. Duden (2008): Wörterbuch der deutschen Idiomatik. 3., überarbeitete und aktualisierte Aufl. Mannheim: Dudenverlag.
6. Fleischer, W.(1983): Deutsche Sprache (Kleine Enzyklopedie). VEB Bibliographisches Institut, Leipzig.
7. Fleischer, W.(1997): Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache. 2. durchges. und ergänz. Aufl. Tübingen: Max Niemeyer.
8. Götz, D. u. a.:(2008) Droßwörterbuch Deutsch als Fremdsprache. Langenscheidt-Berlin- München -Wien -Zürich -New York.
9. Kempke, G. (1984):Handwörterbuch der deutschen Gegenwartssprache in zwei Bänden. Berlin: Akademie Verlag.
10. Schmidt, W. (1982): Deutsche Sprachkunde; Volk und Wissen, volkseigener Verlag. Berlin.
11. Paffen, K.A. (1980): Deutsch-russisches Satzlexikon. Leipzig: VEB Verlag Enzyklopädie.
12. Warig, G. (2000): Deutsches Wörterbuch. Bertelsmann Lrxikon Verlag. Gütersloh/ München

For the symbolism and structure of blue colour in German language

Modebadze Tsisana

Iakob Gogebashvili State University, Telavi

Abstract

Colors have a different symbolic meaning in every culture. In this case, the aim of our

research is to determine the semantic fields, symbolism and structure of the blue color. Blue is translated into Georgian in two ways: blue and light blue. In German language, light blue is only used as a composite by adding the noun Himmel-sky - Himmelblau.

The object of the research is: German language dictionaries.

„blau- blue” is a word of Indo-Germanic origin and means “flashing”, “shining”. The color gamut is expanded by adding the adjectives “hell-light” “dunkel-dark”: hellblau-light blue, dunkelblau-dark blue. Colors are also specified with the help of the comparative conjunction wie-as: blau, wie das Meer sein-it is blue like the sea.

In phraseology, colors are associated with different semantic fields, emotions and properties. In German, blue is a symbol of water and sky. It is a symbol of the surreal world of peace, friendship, tranquility, relaxation, reliability and spirit.

In terms of structure, two-component composite **nouns + blau adjective** are most often encountered.

Himmelblau (Himmel-sky +blau-blue)-light blue.

Three-component composites were also observed(**noun+noun +blau (adjective)**).

Marienmantelblau- (Marien-Maria+Mantel-coat+blau-blue)- . The color of Mary's cloak.

We have also met **adjective+adjective blau (two-components)**

Ägyptischblau (Ägyptisch- Egyptian +blau-blue)_ Egyptian blue.

Adjective +noun+blau(adjective)(three-components): Blaubeerenblau- (blau-blue+Beeren-berry+blau-blue)-blueberrish.

Thus, in phraseology, blue expresses both positive and negative and neutral emotions. Although the color blue often carries more positive symbolism, 13 of the 51 phraseology we searched for had positive connotations. We encountered more (27 phraseology) with negative connotation and 11 - with neutral connotation.

Key words: color, blue, symbolism, structure, connotation, phraseology